

TÖRDÉRKERT

-Vízparton ám a jó! -

Kalendárium

- Szent István ünnepe

Zöld mozaik

- A vadmacska

Mese

- A különös barátság

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Gyerekszemmel

- Még mindig szünet

Egészség-ábécé

- Nyári kellemetlenségek

Augusztusi nemzeti ünnepünk összefonódik a nyári munkákkal, néphagyományokkal. A Péter-Pál napján (június 29.) megkezdett aratás befejeztével a búzából augusztus 20-án sütöttek először kenyeret. Az első kenyér ünnepe a középkor óta létezik a magyarok kultúrájában. Államalapító királyunkról, Szent Istvánról szintén ezen a napon emlékezünk meg, kultuszának kezdetét ugyancsak a középkorra tehetjük.

A szocializmus alatt Szent István és a kenyérünnep sajnos beleolvadt az alkotmány napjába, bár akkor sem hiányozhatott a ceremóniákról a nemzeti szalaggal átkötött friss kenyér.

1989-től - amikor újra szabad lett keresztény

módon gondolkodni - az összes hagyomány újjáéledt, és Szent Istvánt ünnepelhetjük ismét az áldott magyar kenyér ünnepével egybekötve.

Vallási ünnepek:

augusztus 6.: Urunk Színeváltozásának ünnepe

augusztus 15.: Nagyboldogasszony ünnepe

augusztus 20.: Szent István emlékezete

Jeles napok:

augusztus 1.: Az Anyatej Világnapja

A Forint Születésnapja

augusztus 6.: Nukleáris Fegyverek Elleni Világnap

augusztus 20.: A Magyar Államalapítás Ünnepe

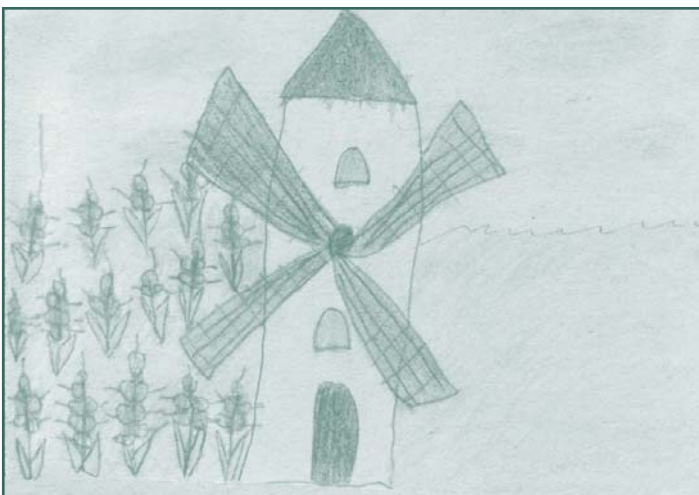
Márti

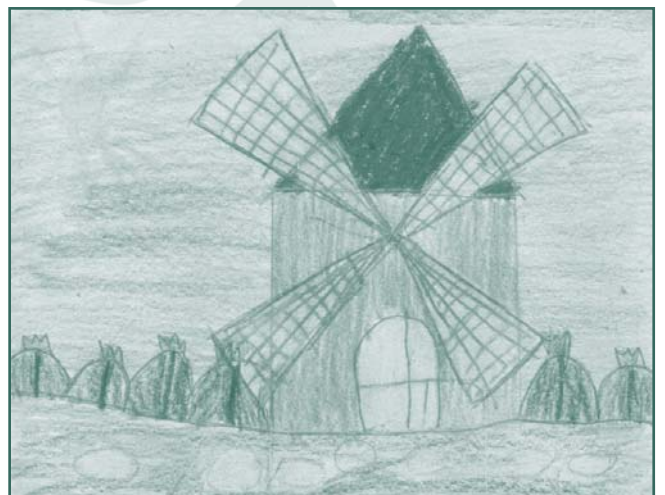
Fodor Réka, 7 éves

Szucsics Timi, 7 éves

Földesi Ádám, 8 éves

Domján Dorottya, 7 éves

A vadmacska

A vadmacska a macskafélék családjába tartozó, hazánkban is megtalálható, ritka állat. Rejtőzködő életmódja miatt szinte lehetetlen megfigyelni, ezért életéről, viselkedéséről csak keveset tudunk. Testhossza: 50-75 cm, farkhossz: 21-35 cm, tömege: általában 5-10 kg, de akár 15 kg is lehet.

Hasonlít a cirmos házimacskára, de nagyobb, erősebb testfelépítésű és általában hosszabb szőrű. Szőrzete szürkésbarna, határozott fekete csíkokkal, farka tömött, végig egyenletesen vastag, barna bozontos, tompa végű, fekete hegyű.

Lábain vízszintes csíkok, testén függőleges csíkok láthatóak. Karjai visszahúzhatók, a koponyája kerekded, az orra rövid. Nagy szemei sárgászöldek.

A vadmacska fellelhető Európában, Nyugat- és Közép-Ázsiában és Afrikában. Magyarországon hegy- és dombvidéki erdeinkben, valamint a Duna és Tisza menti ártéri erdőkben él, de ezek zavartsága és irtása miatt megjelent a túlevelű erdőkben, a sziklás fennsíkokon, és a lápokban is.

Ügyes vadász.

Elsősorban apró rágcsálókat fog, de nyulakat, madarakat, békákat is zsákmányol, dögöt is eszik. Ügyesen mászik és megfogja a fiatal mókusokat vagy madarakat az ágakon.

A párosodási időt kivéve többnyire magányosan jár, s minden egyes vadmacska kb. 3-4 négyzetkilométernyi területet birtokol. Ilyenkor a kandúrok keresik a nőstényeket. A párzás idején (január és március közt) a kandúrok néha kemény harcokat vívnak egymással és a hangjukat gyakrabban hallani, érces hangon nyávognak.

A nőstény átlagosan 3-4 (néha 8) kölyköt ellik faodúban, a sziklák vagy fagyökerek közt, illetve más állatok elhagyott vackában. A kismacskák 2 hónapig szopnak, 4 hónaposan önállóvá válnak és ekkor már többnyire el is hagyják anyjukat, egyéves korukra válnak ivarérettekké.

A vadmacska természetes ellensége a hiúz és a farkas, de a fiatalokat a róka, a bagoly és a nyest is elfogja.

A vadmacska 1974 óta védett.

V. Zsuzsa

Felhasznált irodalom:

Állatok, Az állatvilág képes képlauza (Gabo Könyvkiadó, Bp. 2002. Főszerk.: David Burnie)

David Attenborough: Az emlősök élete (Kossuth Kiadó, Bp. 2003.)

Környezet- és Természetvédelmi Lexikon II. (Akadémia Kiadó, Bp. 2002. Főszerk.: Láng István)

Móczár László: Állathatározó II. (Tankönyvkiadó, Bp. 1984.)

Pannon Enciklopédia, Magyarország Állatvilága (Duna-nyári Kiadó, Bp., 2000.)

Vörös Könyv (Akadémia Kiadó, Bp.)

Fehér József: A különös barátság

Hófehér meggyfavirágok keserű-édes illata áradt a délelőtti verőfényben. Méhek jóleső, boldog zümmögése kísérte az illatot. Valami tiszta öröm ragyogta be a föld minden szegletét. Fenn, a felhőtlen, halványkék égen egyszer csak két fekete pontocska jelent meg. S egyre közeledtek a város meggyfáktól övezett sarki háza felé.

– Csi-vit, csi-vit, megérkeztünk! – örvendezett Csicseri fecske-lány, az egyik fekete pontocska.

– Csi-vit, csi-vit, itt a fészünk! – kiáltott fel boldogan Ficseri fecske-fiú, a másik fekete pontocska. – Foglaljuk el esőverte, széltépázta otthonunkat, javítsuk és béleljük ki, kedvesem. Aztán te, drága Csicseri, tojjál bele tojásokat. Mire kivirágzik az akác – csicseregte –, kikelnek majd a fiókáink.

Kívül sárral erősítették meg, belül száraz fűvel, puhelytollal bélelték. A régi fészek szebb lett, mint új korában. A boldog fecske-lány pedig három szép pettyes tojást rakott bele.

Felváltva ültek a tojásokon, mégis lassan, fárasztóan teltek a napok. Aztán, amint nyitni kezdett az akác, felhasadtak a tojások, és előbújtak a kis pelyhes apróságok. Folyton csipogtak, be nem állt a szájuk: – Éhesek vagyunk... Enni akarunk! ...Hozzatok még! Halljátok?

A szülők fáradhatatlanul hordták éhes szájú gyermekeiknek a sok finomságot: szunyogot, legyet, apró bogarat, amit röptükben azonnal el tudtak kapni. S már repültek is újabb táplálék után. Mire pirosra érett a meggy, a három fióka: Helyeske, Pelyheske és Éheske sötétkék szárnytollai megerősödtek. Ideje lenne már megtanulniuk repülni, és ennivalót fogni, mondogatták a szülők.

– Erős a ti szárnyatok, ne féljete, szálljatok! – bátorította őket egy nap édesanyjuk, Csicseri. – Huss! Huss! Huss!

S erre a három fióka bátortalanul elrugaszkodott a fészektől, és repültek, szálltak, keringtek a magasban.

Élvezték a forró légáramlatot, mely egyre feljebb és feljebb emelte őket.

Ezt látva Ficseri, hirtelen kétségesett. – Most ne jöjjön kánya, sas! – kiáltotta. – Segítsetek madarak!

Erre a közeli fákról verebek, rigók, gerlék, vadgalambok szálltak a magasba, és védelmezően körbefogva a kislecskéket, majd a tetőre lesegítették őket.

– Hogyan köszönjük meg önzetlen segítségeteket? – kérdezte a hálás fecskepár. S ekkor a tető alatti

verébfészekből kiesett egy tollas fióka és keservesen sírdogálni kezdett. Több se kellett a közelben ólálkodó vörös macskának, a gonosz Cangalának, máris a hang irányába lopakodott.

Szerencsére Ficseri észrevette Cangalát, és hangos „tír-tics, tír-tics!” kiáltással újra és újra rárepült a macskára, csőrét, karmait belevájta annak a hátába. A vörös macska hanyatt-homlok menekült előre.

A gerlék, rigók, vadgalambok pedig nagyot nevettek rajta, és megtapsolták Ficserit hősi tetteért. Aztán kerestek egy erős falevelet, ráültették Csiripet, a kisverebet és csőrükkel a magasba emelve, a fészekbe segítették.

A kislecskék és a kisverebek ritkán szoktak barátkozni, de ettől kezdve jóbarátok lettek. Együtt játszottak és tanultak meg bogarakra, legyekre vadászni. Amikor már ritkulni kezdtek a lombok, és a közeli terebélyes fáról mind lehullt a vadgesztenye, a villanydrótokon gyülekezni kezdtek a fecskék. Ott röpdösött testvéreivel Csirip is körülöttük. S amikor egy reggel elhangzott a „Csi-vit, csi-vit, indulunk!” vezényszó, a verebek jó utat kívántak nekik.

– Várunk vissza benneteket! – kiáltották utánuk.

– Mire kivirágzik a meggyfa, újra itthon leszünk – csiviteltek a távolból a kislecskék.

Zsoldos Nelli, 9 éves

Szerencsére Ficseri észrevette Cangalát, és hangos „tír-tics, tír-tics!” kiáltással újra és újra rárepült

a macskára, csőrét, karmait belevájta annak a hátába. A vörös macska hanyatt-homlok menekült előre.

A gerlék, rigók, vadgalambok pedig nagyot nevettek rajta, és megtapsolták Ficserit hősi tetteért. Aztán kerestek egy erős falevelet, ráültették Csiripet, a kisverebet és csőrükkel a magasba emelve, a fészekbe segítették.

A kislecskék és a kisverebek ritkán szoktak barátkozni, de ettől kezdve jóbarátok lettek. Együtt játszottak és tanultak meg bogarakra, legyekre vadászni. Amikor már ritkulni kezdtek a lombok, és a közeli terebélyes fáról mind lehullt a vadgesztenye, a villanydrótokon gyülekezni kezdtek a fecskék. Ott röpdösött testvéreivel Csirip is körülöttük. S amikor egy reggel elhangzott a „Csi-vit, csi-vit, indulunk!” vezényszó, a verebek jó utat kívántak nekik.

– Várunk vissza benneteket! – kiáltották utánuk.

– Mire kivirágzik a meggyfa, újra itthon leszünk – csiviteltek a távolból a kislecskék.

Kedves Gyerekek!

Ezt a mesét Fehér József hódmezővásárhelyi író írta a Tündérbert olvasói számára!

Köszönjük.

1. Olvasd el az alábbi állításokat! Döntsd el, hogy igazak vagy hamisak! Karikázd be a megfelelő betűt! Ha jól dolgoztál, felülről lefelé összeolvasva egy üzenetet találsz!

	Igaz	Hamis
Létezik olyan béka, amelyik fára mászik.	N	B
A meztelen csiga megeheti a mérgező gombákat is.	A	E
Magyarországon él az anakonda.	M	GY
A mogyorós pelének van külön nyári és téli szállása.	O	T
A farkasok libasorban közlekednek.	N	É
A kis vadmalacoknak pöttyös a háta.	L	O
A szarvasbögés jelzi, hogy kicsinye született.	É	K
A szarvasbogár félelmetes gyilkos.	Z	O
A cinegének 11 fiókája is lehet egyszerre.	S	B
A kakukk más madár fészkébe rakja tojását.	A	I
A mókus legfélelmetesebb ellensége a nyest.	N	R
Minden zebra egyforma mintával csíkos.	Ú	D
A lovak valójában a lábujjaikon vágtáznak.	O	C
A tevék békés, szelíd állatok.	B	L
A lányoroszlánok gyorsabbak, mint a fiúoroszlánok.	G	Á
Az ősi egyiptomiak szentként tisztelték a macskát.	O	M
Minden tojás fehér színű.	D	Z
Majom előbb utazott űrhajóval, mint az ember.	T	S
A leglustább állat a medve.	É	Á
A giliszta hasznos állat.	L	P

Egészség-ábécé

– Nyári kellemetlenségek –

Ha nem vagyunk elég óvatosak, a nyár nemcsak szép élményeket, hanem kellemetlen meglepetéseket is tartogathat számunkra.

A mértéktelen napozás könnyen okozhat **napszúrást**. Ez a fejfájással, émelygéssel, hidegrázással, hőemelkedéssel járó ártalom könnyen elkerülhető világos anyagból készült vászonsapka viselésével. Fontos a bőséges folyadékfogyasztás (lehetőleg szénsavmentes ásványvizet válasszatok).

Délelőtt 11 és délután 3 óra között pedig nem tanácsos huzamosabb ideig a napon tartózkodni.

A másik nyári kellemetlenség a **leégés**. A fájdalmas bőrpír, gyulladás a napozás után kb. fél-egy órával jelentkezik. Súlyos esetben másodfokú égéshez hasonló hólyagok képződnek hányinger, fejfájás, láz kíséretében.

A leégett bőrfelület néhány napon belül lehámlik.

Jobb tehát a fokozatosság elvének betartása, és a bőrtípusnak megfelelő faktorú (UVA- és UVB-szűrőt is tartalmazó) fényvédő és bőrtápláló készítmények használata.

Agi

Gyerekszemmel

1. Hogyan telik a nyári szünet?

– Idáig nagyon jól. A júliust végigdolgoztam. Diákmunkát csináltam. Így lett egy kis zsebpénzem. Cipőt szeretnék venni magamnak meg egy DVD-lejátszót. Ezekre gyűjtök. Esténként a téren összeverődünk a haverokkal. Nevetgélünk, jól érezzük magunkat. Hétfőként lejárunk az egyik barátom nyaralójába, ott szoktunk bulizni. Majdnem minden héten ez volt a program idáig.

2. Hosszabb nyaralás?

– Igen, anyukámmal megyek a Balatonra. Remélem, jó időnk lesz. Ott laknak az

unokatestvéremék. Hozzájuk megyünk. Úgyis olyan keveset találkozunk velük. Így legalább sikerül. Lejárunk majd a Balatonra fürdeni és napozni. Estefelé pedig a szokásos helyünkön biliárdozunk. Néha pizzázunk is. Meg majd jól megnézzük a csajokat. Most úgyszincs barátnőm.

3. Nemsokára itt az ősz, kezdődik az iskola!

– Jaj, ne is mondd! Még nyár van! Nagyon ki akarom élvezni a nyár minden pillanatát. Most még nem gondolok az ősze. Haverok, buli, F..ta! Ez most a lényeg!

Zsani

LEGYÉL TE IS INDIÁN!

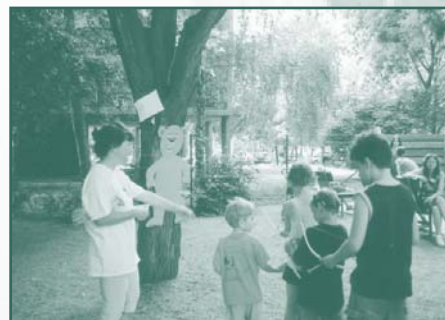
2006. június 24-én tartottuk a budapesti máltai típusú Kerék utcai játszótéren a programsorozat zárórendezvényét.

A térre hagyományosan lejáráó gyerekek mellett jöttek csoportok Mátészalkáról, Miskolcraól és Lábatlanról is. A nagy melegben kicsik és nagyok együtt élvezték az indián ékszerkészítést, ügyességi feladatokat, arcfestést, nyilazást és a többi érdekes programot.

A megéhezett „indiánok” virslivel, gyümölcslével, almával tölthették meg pocakjukat.

A nap végén fáradtan és kimerülten, de sok élménnyel gazdagon tértünk haza wigwamunkba.

Búcsúzik tőletek: Mókás Medve és Kék Hold

LAJOS U.:

Filmklub: augusztus 19. (szombat) 17.00-tól

Kirándulás: részleteket lásd a hirdetőtáblán

HUSZTI ÚT:

Filmklub: augusztus 12. (szombat) 15.00-tól

Kirándulás: részleteket lásd a hirdetőtáblán

KERÉK U.:

Aprók táncháza: augusztus 16. (szerda) 16.00-tól

Egész napos kirándulás: augusztus 28. (hétfő)

(A részleteket keresd a hirdetőtáblán.)

ZEMPLEÉN U.:

Kézműves foglalkozás: augusztus 5., 12., 19., 26. (szombatonként) 15.00-tól

Unobajnokság: augusztus 9. (szerda) 16.00-tól

Pingpongbajnokság: augusztus 17. (csütörtök) 16.00-tól

Lány foci: augusztus 23. (szerda), 29. (kedd) 17.00-tól

Zenés hétvége: augusztus 12. (szombat)

- 11.00-tól táncház élőzenével

- 16.00-tól Meseút (játék hangokkal)

augusztus 13. (vasárnap)

- 11.00-tól „Ismerkedjünk a gitárral!”

GYŰRŰ U.:

Kézműves foglalkozás: augusztus 7., 21. (hétfőnként) 15.00-tól

Focibajnokság: augusztus 19. (szombat) 14.00-tól

Unobajnokság: augusztus 25. (péntek) 16.00-tól

Táncház: augusztus 5. (szombat) 11.00-tól

„Kronikás hangszerek” - ismerkedés a hangszerekkel: augusztus 19. (szombat) 17.00-tól

/Dévai Nagy Kamilla (Liszt F. díjas előadóművész) és Bokor Iván (énekes-gitáros előadóművész) műsora./

SILVANUS SÉTÁNY:

A játszótér születésnapja: augusztus 6. (vasárnap)

- 11.00-tól táncház

-16.00-tól Meseút (játék hangokkal)

Pingpongbajnokság: augusztus 24. (csütörtök) 16.00-tól

Játszótereink augusztus 20-án 9-13 óráig tartanak nyitva.

Kiadja a Magyar Művelődési Szolgálat Közép-Magyarországi Régiója

Szerkesztő: Till Csaba ■ A lapot írták: Král Zsuzsa, Mészáros Márta, Taródiné Kardos Ágnes, Varga Zsuzsanna, Zsóri Anikó
■ Tördelő: Farkas Péter ■ Felelős kiadó: Győri-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLYRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levélcím: 1033 Budapest 111. ker., Miklós u. 32.
Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20
Fax: 368 - 42 - 83
E - mail: tunderkert@mmszbp.hu
Website: <http://www.mmszbp.hu>

Kedves Gyerekek!

Néhány hónapon keresztül mesékhez bábokat készíthettek majd a melléklet segítségével. Novemberre meglesz minden szereplő, akik egy átlagos meséhez szükségesek. Akár ti is kitalálhattok történetet a bábokhoz. Most a királynőt készíthetitek el.

Színezzétek ki a bábót, vágjátok ki, és Milton-kapoccsal szereljétek össze!

Jó munkát!

Zsuzsa

